

การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจด้านวิจัยของสถาบันฯ

ปีงบประมาณ 2568

สถาบันฯ เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานด้านวิจัย ผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายใต้โครงการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการจัดประชุมพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และพัฒนาความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมภายใต้พันธกิจด้านวิจัย อาทิ หน่วยงานให้ทุน เครือข่ายนักวิชาการ เครือข่ายชุมชน ผู้นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถาบันฯ โดยผลจากการดำเนินการต่างๆ เหล่านี้ สถาบันฯ ได้นำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตอบโจทย์ความต้องการของสังคม เกิดความร่วมมือกับเครือข่าย และเสริมสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการในระดับสากล รวมทั้งนำไปสู่ขับเคลื่อนนโยบายของสถาบัน มหาวิทยาลัย และประเทศต่อไป โดยมีรายละเอียดผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

กิจกรรมของโครงการวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ

1. RILCA และ UNICEF Thailand ผสานพลังสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายการทำงานการทวิ-พหุภาษาศึกษาแห่งประเทศไทย

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF Thailand) ได้จัดการประชุมหารือร่วมกับ 6 ภาครีเครือข่ายหลัก ได้แก่ UNESCO, SIL International, มูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ (FAL), มูลนิธิหมู่บ้านเด็กเพชตาลีออตซี (PCF), สมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรม

ของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย (IMPECT) และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เพื่อสร้างความร่วมมือในรูปแบบเครือข่ายการดำเนินงานที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน รวมถึงการสนับสนุนการใช้ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับพื้นที่ที่มีความต้องการ ภายใต้กรอบแนวคิดของโครงการจัดตั้งเครือข่าย

ปฏิบัติการทวิ-พหุภาษาศึกษาแห่งประเทศไทย (Establishment and Strengthening of the Thailand MTB-MLE Action Network) ในวันที่ 7 ตุลาคม 2567 ณ ห้องราชดำเนินฮอลล์ โรงแรมรอยัล ปริ๊นเซส หาดใหญ่

คุณ Aarti Saihjee หัวหน้าฝ่ายการศึกษา UNICEF เป็นผู้กล่าวต้อนรับและประกาศถึงความสำคัญในการจัดตั้งภาคีเครือข่าย Thailand MTB-MLE Action Network เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบและนโยบายที่เกี่ยวข้อง และเพื่อสร้างความยั่งยืนในระยะยาวของการขับเคลื่อนงาน ทวิ-พหุภาษาในประเทศไทย รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา ดวงภุมเมศ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เอเชีย (RILCA) ม.มหิดล กล่าวเปิดการประชุมโดยแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องในเป้าหมายการดำเนินงานของแต่ละเครือข่าย รวมถึงความสำเร็จจากการดำเนินงานทวิ-พหุภาษาจากหลายองค์กรทั้งในระดับประเทศและระดับโลก อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถาบันวิจัยภาษาฯ ยินดีร่วมขับเคลื่อนและส่งเสริมการจัดตั้งเครือข่ายปฏิบัติการทวิ-พหุภาษาศึกษา แห่งประเทศไทยไปพร้อมกับทุกภาคีเครือข่าย ในเวลาต่อมา ดร.รับขวัญ ธรรมาภรณ์พิลาศ (UNICEF) และ ดร.มิรินต้า บุรุงโรจน์ ประธานศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต (RILCA) ม.มหิดล ได้นำเสนอ ความเป็นมา วัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานโครงการ เพื่อขอรับฟังข้อเสนอแนะจากเครือข่ายในด้านการ หาพันธมิตรและเครือข่ายเพิ่มเติม รวมถึงแนวทางการดำเนินงานระหว่างภาคีเครือข่ายในอนาคตอันใกล้ และ ประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนงานในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการทั้งในระดับพื้นที่ ภูมิภาคและระดับประเทศซึ่ง เป็นฐานสำคัญในการเชื่อมต่อสู่ระดับนานาชาติต่อไป

ลิงก์ข่าวเพิ่มเติม: <https://rilca.mahidol.ac.th/rilca360/mtbactionnetwork67/>

ผลจากการหารือ นำไปสู่การดำเนินโครงการจัดตั้งเครือข่ายปฏิบัติการทวิ-พหุภาษาศึกษาแห่งประเทศไทย (Establishment and Strengthening of the Thailand MTB-MLE Action Network)

2. สถาบันวิจัยภาษาฯ ร่วมนำเสนอโมเดลมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ในการประชุม คณะทำงานเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ครั้งที่ 3/2567

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บุญรักษา รอง ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและการคลัง ในฐานะ นักวิจัยของ ศูนย์วิชาการด้านการรู้เท่าทันสื่อ ของผู้สูงอายุ (ICEML) สถาบันวิจัยภาษาและ วัฒนธรรมเอเชีย เข้าร่วมประชุมคณะทำงาน เครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ครั้งที่ 3/2567 พร้อมนำเสนอโมเดลมาตรฐาน โรงเรียนผู้สูงอายุกรุงเทพมหานครในการ

ขับเคลื่อนการดำเนินงานเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุกรุงเทพมหานครต่อองค์กรประชุม โดยมี นายธนสุนทร สว่างสาลี อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นประธาน ในวันที่ 16 ตุลาคม 2567 ณ กรมกิจการผู้สูงอายุ อาคารกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

โมเดลมาตรฐานโรงเรียนผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร นำเสนอประกอบด้วย 6 มาตรฐาน ได้แก่ 1) การจัดเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาวะ 3) การจัดการแหล่งเรียนรู้และสิ่งแวดล้อม 4) การจัดการระบบกลไกในการดำเนินการ 5) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้สูงอายุ และ 6) มาตรฐานด้านการส่งมอบคุณค่าให้สังคม ซึ่งมาจากฐานคิด “พหุผลพลัง” การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการจัดการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในสังคมไทยโดยชุมชน

ลิงก์ข่าวเพิ่มเติม: <https://rilca.mahidol.ac.th/rilca360/drivenetworkoperations/>

ผลจากการประชุม เป็นส่วนหนึ่งของการขยายเครือข่ายการทำงานด้านวิจัยในอนาคต

3. ทหารือความร่วมมือระหว่างสถาบันฯ ศูนย์ฟื้นฟูฯ และ SIL International โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตผลงานวิชาการจากการวิจัย รวมถึงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและการขยายผลด้านงานแผนที่ภาษาและคลังสื่อดิจิทัลภาษาชาติพันธุ์ร่วมกัน

เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2567 ผศ.ดร.เคิร์ก เพอร์สัน ที่ปรึกษาอาวุโส ด้านการศึกษาและการรู้หนังสือ จากองค์กร SIL International ได้มอบแจกันช่อดอกไม้แสดงความยินดีกับรองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา ดวงภูมิเมศ ในโอกาสเข้ารับตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย พร้อมกันนี้ ผศ.ดร.

ณรงเดช พันธะพุมมี รองผู้อำนวยการฝ่ายการวิจัยและนวัตกรรม และบุคลากรศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาฯ ได้หารือความร่วมมือระหว่างสถาบันฯ ศูนย์ฟื้นฟูฯ และ SIL International โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตผลงานวิชาการจากการวิจัย รวมถึงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและการขยายผลด้านงานแผนที่ภาษาและคลังสื่อดิจิทัลภาษาชาติพันธุ์ร่วมกัน

ลิงก์ข่าวเพิ่มเติม: <https://www.facebook.com/share/p/125kY4CgsBm/>

ผลจากการหารือ มีเป้าหมายในการผลิตผลงานวิชาการจากการวิจัย รวมถึงการแลกเปลี่ยนบุคลากรและการขยายผลด้านงานแผนที่ภาษาและคลังสื่อดิจิทัลภาษาชาติพันธุ์ร่วมกันต่อไป

4. สถาบันวิจัยภาษาฯ ร่วมกับ สถาบันการประชาสัมพันธ์ หรือโครงการติดตามประเมินผลบุคลากรที่ผ่านการอบรมด้านการสื่อสารยุคดิจิทัล ตามเป้าหมายแผนประชาสัมพันธ์แห่งชาติ

วันที่ 6 พฤศจิกายน 2567 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย (RILCA) นำโดย รองศาสตราจารย์ ดร.นันทยา ดวงกุ่มเมศ ผู้อำนวยการสถาบันฯ พร้อมด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงษ์ บุญรักษา รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและการคลัง และดร.กิริติกาญจน์ เจตน์ธนานันท์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน (ผู้ชำนาญการพิเศษ) ร่วมกับ

สถาบันการประชาสัมพันธ์ นำโดย นางสาวกุลปราณี ชาลิ่งศ์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ และคณะ พุดคุยหารือโครงการติดตามประเมินผลบุคลากรที่ผ่านการอบรมด้านการสื่อสารยุคดิจิทัล ตามเป้าหมายของแผนประชาสัมพันธ์แห่งชาติ ซึ่งทางสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียได้ดำเนินการโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง ในฐานะที่ปรึกษาโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่ ปี 2565-2567 สำหรับปีนี้เป็นที่ 4 ณ สถาบันการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์

ลิงก์ข่าวเพิ่มเติม: <https://rilca.mahidol.ac.th/rilca360/rilcacollaboratesprinstitute/>

ผลจากการหารือ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการติดตามประเมินผลบุคลากรที่ผ่านการอบรมด้านการสื่อสารยุคดิจิทัล ตามเป้าหมายแผนประชาสัมพันธ์แห่งชาติ

5. ประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา ภายใต้โครงการ “การจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ระยะที่ 2”

ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้จัดประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา ภายใต้โครงการ “การจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาและการ

เรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ระยะที่ 2” ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิหมู่บ้านเด็กเพชร

ตาล็อตซี (Pestalozzi Children's Foundation) การประชุมครั้งนี้ได้มีนางณัฐธยาน์ ผาสุข นายอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ เป็นประธานกรรมการ และมีคณะกรรมการทั้งในและนอกพื้นที่เกาะลันตา ทั้งหน่วยงานการศึกษา ระดับจังหวัด องค์กรภาครัฐ ภาคประชาสังคม รวมทั้งองค์กรระดับนานาชาติที่มีความสนใจในการพัฒนาการศึกษา โดยใช้ต้นทุนทางภาษาและวัฒนธรรมในการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศ เช่น ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ตรัง กระบี่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับต่าง ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลันตา ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเกาะลันตา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตกระบี่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยมหิดล นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานภาคีเครือข่ายนานาชาติ เช่น องค์กร UNICEF ประเทศไทย SIL International และ PCF เป็นต้น

ในการประชุมครั้งนี้ทางคณะที่มิวิจัยได้นำเสนอและสรุปผลการดำเนินงานโครงการ ฯ ทั้งระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ได้รับฟังเสียงสะท้อนจากผู้มีส่วนร่วมในพื้นที่เกาะลันตา ได้แก่ นายสมบัติ จันทร์บุญเรือง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจ๊ะหลีนางสาววันวิสาข์ แยมสุข ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสังกาอู๋ ครูสกีนิยะ กิจรอบ ครูจากโรงเรียนบ้านสังกาอู๋ ครูชอุติดา นาคสวัสดิ์ ครูจากโรงเรียนลันตาราชประชาอุทิศ และนายสมจิตร ทะเลเล็ก ปราชญ์ชุมชนชาวอูรักลาโว้ย บ้านสังกาอู๋ รวมทั้งยังได้นำเสนอด้านการขยายผลในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การขยายผลในพื้นที่ชายแดนใต้ โดย ดร.ยูเนี่ยนสาสมิต้า สาเมาะ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และการขยายผลในมิติสุขภาพการแพทย์ โดย นายแพทย์วิรัช สนิธเมือง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ทั้งนี้คณะกรรมการอำนวยการโครงการทวิ-พหุภาษา และการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา ได้ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ เช่น ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผลโครงการ ข้อเสนอต่อการขยายผลไปสู่มิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภาคีเครือข่าย และการขับเคลื่อนเชิงโครงสร้างและเชิงนโยบายเพื่อความยั่งยืน

ลิงก์ข่าวเพิ่มเติม: <https://www.facebook.com/share/p/159uSamKiv/>

ผลจากการประชุม เป็นส่วนหนึ่งในแผนการดำเนินงานของโครงการทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา ภายใต้โครงการ “การจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ระยะที่ 2” ซึ่งจะถูกนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานโครงการต่อไป

6. กิจกรรมส่งเสริมอัตลักษณ์นักเรียนอุรุกรลาไวจ ประจำปีการศึกษา 2567

โรงเรียนชุมชนบ้านศาลาด่าน หนึ่งในโรงเรียนเครือข่ายโครงการ การจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษา และการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา (MTB-MLE & ICE) ได้จัด "กิจกรรมส่งเสริมอัตลักษณ์นักเรียนอุรุกรลาไวจ" ประจำปีการศึกษา 2567 เพื่อส่งเสริมและฟื้นฟูอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่เกาะลันตา กิจกรรมจัดขึ้นในวันศุกร์ที่ 13 ธันวาคม 2567 ภายใต้การนำของครูอภิวัฒน์ สุวรรณรัตน์ และคณะครูในโรงเรียนชุมชนบ้านศาลาด่าน โดยมีคณะกรรมการร่วมจัดกิจกรรม ได้แก่ นายเดี๋ยว ทะเลลึก ปราชญ์ท้องถิ่นชาวอุรุกรลาไวจในพื้นที่ศาลาด่าน และ อาจารย์รุสดี มาขอ จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

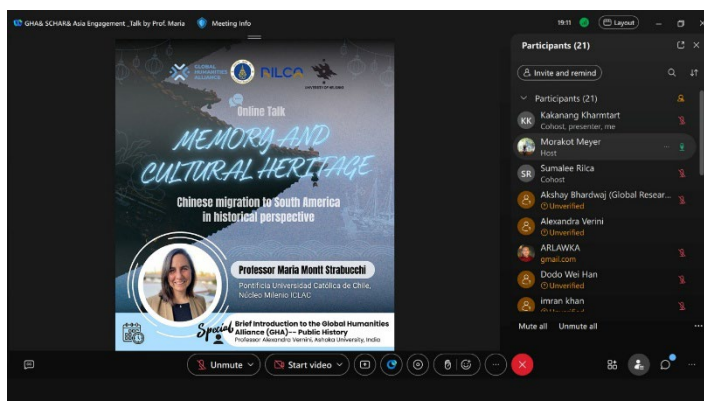

ลิงก์ข่าวเพิ่มเติม: <https://www.facebook.com/share/p/18b2ibdaDb/>

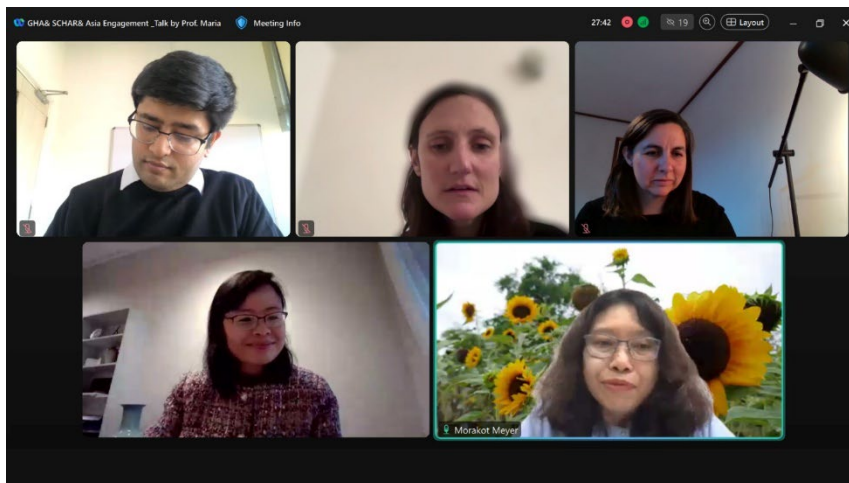
ผลจากการจัดกิจกรรม เป็นส่วนหนึ่งของโครงการการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา (MTB-MLE & ICE) ระยะที่ 2

7. กิจกรรมการบรรยายทางวิชาการระดับนานาชาติ Memory and Cultural Heritage

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา ดวงกุ่มเมศ ผู้อำนวยการสถาบันฯ กล่าวเปิดงานการบรรยายทางวิชาการระดับนานาชาติ ในหัวข้อ “Memory and Cultural Heritage: Chinese migration to South America in historical perspective” โดยมี Professor Maria Montt Strabucchi จาก Pontificia Universidad Católica de Chile, Núcleo Milenio ICLAC ประเทศชิลี เป็นวิทยากรพิเศษมาพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการอพยพของชาวจีนไปยังอเมริกาใต้ในมุมมองทางประวัติศาสตร์ ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2568 ผ่านระบบออนไลน์ Webex

การบรรยายครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสัมมนานานาชาติ International workshop “Inter-Asia Engagement” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. มรกต ไมเออร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์ เป็นหัวหน้าโครงการฯ ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล โดย กลุ่มวิจัย Society, Culture and Heritage in Asia Research Group (SCHAR) และหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาพหุวัฒนธรรมศึกษา ร่วมกับ Global Humanities Alliance (GHA) – Public History และ Chinese Studies ภายใต้ภาควิชาวัฒนธรรม (Department of Cultures) มหาวิทยาลัยเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ โดยมีเป้าหมายในการเสริมสร้างเครือข่ายทางวิชาการในภูมิภาคเอเชีย แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่นข้ามพรมแดน และทำความเข้าใจโครงสร้างทางสังคมของภูมิภาคเอเชีย

Professor Maria Montt Strabucchi สำเร็จการศึกษาด้าน Latin American Cultural Studies จาก The University of Manchester สหราชอาณาจักร อาจารย์เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการวิจัยเกี่ยวกับ

- Representation of “China” and “Chineseness”
- Chinese Latin American Diplomatic and Cultural Relations (Cold War, Chinese-Latin American cultural, economic and political relations, and cosmopolitanism)
- Geographical, Political and Temporal Echoes and Reformulations of Ideas and Imaginaries in Transnational Contexts.

ผลจากการบรรยายนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้ร่วมเรียนรู้ แลกเปลี่ยนมุมมอง และวิเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการอพยพของชาวจีนในอเมริกาใต้ผ่านบริบททางประวัติศาสตร์ ซึ่งจะช่วยขยายขอบเขตองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศต่อไป

ลิงก์ข่าวเพิ่มเติม: <https://rilca.mahidol.ac.th/rilca360/memoryculturalheritage/>

ผลจากการบรรยาย เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสัมมนานานาชาติ International workshop “Inter-Asia Engagement” ซึ่งจะนำไปสู่การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อรายงานผลการดำเนินงานต่อไป

8. RILCA และ UNICEF ร่วมเฉลิมฉลอง “วันภาษาแม่สากล 2568”: เสริมพลังความร่วมมือเพื่อการพัฒนาภาษาแม่อย่างยั่งยืน

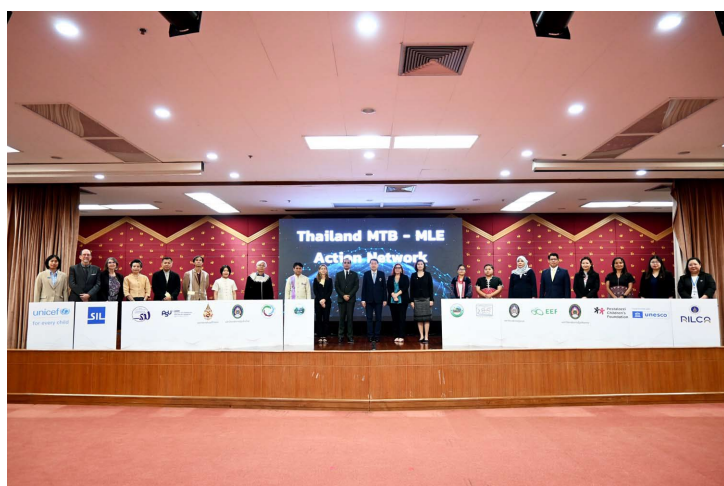
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย (RILCA) โดย ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต (CD-RELC) มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย (UNICEF Thailand) พร้อมกับเครือข่ายและองค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศ ร่วมเฉลิมฉลองวันภาษาแม่สากล ภายใต้หัวข้อ “สร้างพลังความร่วมมือ เพื่อการพัฒนาภาษาแม่อย่างยั่งยืน”

โดยมี ศาสตราจารย์นายแพทย์ ปิยะมิตร ศรีธรา อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวเปิดงาน เฉลิมฉลองวันภาษาแม่สากล รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา ดวงกุ่มเมศ ผู้อำนวยการสถาบันฯ กล่าวรายงานวัตถุประสงค์การจัดงาน และคุณไพยาส เมอชิต คาชี่ เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐ

ประชาชนบังกลาเทศ ประจำประเทศไทย คุณมารีนา แพทริเออร์ รองผู้อำนวยการและหัวหน้าฝ่ายการศึกษา สำนักงานภูมิภาคยูเนสโก กรุงเทพมหานคร และคุณอิลารี ฟาเวโร หัวหน้าฝ่ายพัฒนาวัยรุ่นและการมีส่วนร่วม องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ร่วมกันกล่าวชี้แจงที่มาและความสำคัญของภาษาแม่ เนื่องในงานวันภาษาแม่สากล ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568 ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ ชั้น 2 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

ภายในงานมีการประกาศความร่วมมือของเครือข่ายปฏิบัติการด้านการศึกษาทวิ-พหุภาษาในประเทศไทย (Thailand MTB-MLE Action Network) ซึ่งเป็นการรวมตัวขององค์กรสำคัญที่ทำงานด้านการศึกษาภาษาแม่และ

สิทธิทางภาษาทั้งในประเทศและระดับสากล ประกอบด้วย 15 องค์กร ได้แก่ องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย, ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต (CD-RELC) สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย (RILCA) มหาวิทยาลัยมหิดล, องค์การยูเนสโก กรุงเทพฯ, SIL International, มูลนิธิหมู่บ้านเด็กเพชตาลีออตซี (PCF), มูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์

(FAL), สมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย (IMPECT), สภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย (CIPT), กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (EEF), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (PSU), มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (YRU), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (CMRU), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (CRRU), มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (MFL), มูลนิธิช่วยเหลือเด็กชายแดนจังหวัดตาก (TBCAF) และชมรมนักจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ภูเขาสูงและถิ่นทุรกันดาร (Educational Management in Highland and Remote Area) เพื่อดำเนินงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายและขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาภาษาแม่และการศึกษาสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์อย่างมีความเท่าเทียม

นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ เวทีเสวนาวิชาการในหัวข้อ “การส่งเสริมภาษาแม่หรือภาษาชาติพันธุ์ในระดับโรงเรียน และระดับมหาวิทยาลัย” โดยตัวแทนครูทวิ-พหุภาษาในหลายพื้นที่ เช่น จังหวัดปัตตานี กระบี่ สุรินทร์ และเชียงใหม่ รวมถึงผู้แทนหน่วยงานระดับอุดมศึกษาที่สนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เชียงใหม่ และยะลา และเวทีเสวนาเกี่ยวกับ “การส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม (ICE)” จากปราชญ์ ครู และผู้ปฏิบัติการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงภาษาแม่และองค์ความรู้ท้องถิ่นเข้ากับบริบทการศึกษาและการพัฒนาอย่างยั่งยืนจากพื้นที่แม่สอด เกาะลันตา และชายแดนใต้ พร้อมกันนี้ยังมีเวทีนำเสนอโครงการที่ส่งเสริมความร่วมมือระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ เช่น โครงการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมสุขภาวะของชาวอุรักลาโว้ย, โครงการนิทานท้องถิ่นหลากหลายภาษา, และโครงการส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมชาวญ้อกูร์ เป็นต้น ผู้เข้าร่วมงานจะได้เพลิดเพลินไปกับการแสดงดนตรีจากกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น “รำมะนา” จากชาวอุรักลาโว้ย “เตหน่ากู” จากชาวปกาเกอะญอ และเชิญเลือกซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นได้ตลอดงาน

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย โดย ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต ได้จัดกิจกรรมเฉลิมฉลองเนื่องในวันภาษาแม่สากลขึ้นอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา 13 ปี นับตั้งแต่ปี 2556 โดยในปีนี้มี

เป้าหมายเพื่อประกาศการทำงานอันเกิดจากความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งในประเทศและนานาชาติ ในการส่งเสริมภาษาแม่เพื่อการพัฒนาการศึกษา (MTB-MLE) และการส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ในบริบทความหลากหลายทางสังคม (ICE) รวมถึงการทำงานเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูภาษาแม่/ภาษาชาติพันธุ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่จะนำไปสู่การพัฒนาการยกระดับชีวิตของประชากร รวมทั้งเสริมสร้างสังคมพหุภาษา-พหุ

วัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างแท้จริง ร่วมกับชุมชนชาติพันธุ์ และเครือข่ายทั้งในประเทศและนานาชาติ

ผลจากการจัดประชุม ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต ได้สืบสานพันธกิจสำคัญที่สถาบันฯ ได้ดำเนินงานมาต่อเนื่องกว่ากึ่งศตวรรษ ทั้งด้านการวิจัย อนุรักษ์ และพัฒนาภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ผ่านโครงการวิจัยกว่า 100 โครงการ ครอบคลุมกว่า 30 กลุ่มชาติพันธุ์ จนได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ เช่น รางวัล Endangered Languages Award (2008) และ King Sejong Literacy Prize (2016) จากองค์การ UNESCO งานวิจัยเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนในระดับ Real-World Impact โดยการปฏิบัติการด้านการส่งเสริมภาษาแม่ในการศึกษา (MTB-MLE) และการส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมในบริบทความหลากหลายทางสังคม (ICE) รวมถึงการทำงานเพื่อพัฒนาและฟื้นฟูภาษาแม่/ภาษาชาติพันธุ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับชุมชนชาติพันธุ์และเครือข่ายทั้งในประเทศและนานาชาติ ได้นำไปสู่การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรทุกกลุ่มของประเทศ และเสริมสร้างสังคมพหุภาษา-พหุวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างแท้จริง การทำงานที่ผ่านมาเป็นไปเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) โดยเฉพาะ SDG 4: การศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง, SDG 10: ลดความเหลื่อมล้ำ และ SDG 16: ส่งเสริมสังคมสงบสุขและยุติธรรม และในปีนี้แนวทางการดำเนินงานและการจัดงานร่วมกับเครือข่ายยังสอดคล้องกับ SDG 17: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ลิงก์ข่าวเพิ่มเติม: <https://rilca.mahidol.ac.th/rilca360/motherlanguages/>

9. การสัมมนาวิจัยระดับนานาชาติ Texts, Trails, Towns

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ร่วมกับ the Asian Cultural Council, the Department of East Asian Languages and Cultures, University of Southern California, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ศูนย์วิทยาการขั้นสูงด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ประยุกต์ และสถาบันวิทยาการขั้นสูงแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้รับการสนับสนุนจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดการสัมมนาวิจัยระดับนานาชาติ “Texts, Trails, Towns: Legacy Media, Film Memories, and Fan Tourism” ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2568 ผ่านการถ่ายทอดสดทาง FB: RILCA, Mahidol University

การสัมมนาวิจัยระดับนานาชาติ Texts, Trails, Towns มีการนำเสนอผลงานวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญจากคณาจารย์ซึ่งศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความทรงจำ มรดกสื่อ และการตามรอยภาพยนตร์ ได้แก่ วิหารแห่งการขัดเกลาผ้าสละ: พื้นที่ บรรยากาศ และความทรงจำเกี่ยวกับภาพยนตร์ในวรรณกรรมไทยสมัยใหม่ โดย ผศ. ดร.ชัยรัตน์ พลมุข (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) การคืนชีพของ รักแห่งสยาม โดย รศ. ดร.นันทนัย ประสานนาม (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) ประวัติศาสตร์นิพนธ์และอนาคตกาลของสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์และการตามรอยในประเทศไทย โดย ผศ. ดร.วิกานดา พรหมขุนทอง (มหาวิทยาลัยมหิดล) ยินดีที่ไม่รู้จัก: ร่องรอยผลกระทบของมรดกสื่อและภาพยนตร์ต่อแพกเกจทัวร์ของประเทศ

ไทยกับการท่องเที่ยวในเอเชีย โดย Assoc. Prof. Dr.Brian Bernards (University of Southern California; Asian Cultural Council; มหาวิทยาลัยมหิดล) นำถกโดย ผศ. ดร.พศุทธิ์ ลาสุขะ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

ลิงก์เพิ่มเติม: <https://rilca.mahidol.ac.th/rilca360/textstrailstowns/>

ผลจากการสัมมนา เป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอผลงานวิจัยของโครงการ เควียร์ อำนาจอ่อน แรงงาน และการแปล: หลังมาน 'วาย' ในฐานะอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ระดับชาติ

10. GITLING (Philippines, 2023) – พหุภาษาในฟิลิปปินส์

GITLING (Philippines, 2023) – พหุภาษาในฟิลิปปินส์ แรงบันดาลใจจากภาพยนตร์เอเชีย และวัฒนธรรมระหว่างบทบรรยายใต้ภาพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงเดช พันธะพุมมี รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ กล่าวเปิดงานฉายภาพยนตร์และเสวนา ASEAN Film Showcase: GITLING (Philippines, 2023) จัดโดย สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย (RILCA) ร่วมกับ กลุ่มสาขาวิชาจิตรกรรมและศิลปกรรม (FAA) วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล และ Department of East Asian Languages and Cultures, University of Southern California (USC) สหรัฐอเมริกา โดยได้รับเกียรติจาก Jopy Melo Arnaldo ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง GITLING ร่วมพูดคุยเกี่ยวกับมิติต่าง ๆ ของภาพยนตร์ ร่วมกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิกานดา พรหมขุนทอง อาจารย์ประจำหลักสูตรวัฒนธรรมศึกษา Assoc. Prof. Dr. Brian Bernard อาจารย์อาคันตุกะของสถาบันฯ จาก USC และอาจารย์ศุภวรรณ ศุภณิศ จากวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2568 ณ Mini Theatre อาคารศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

ทางภาษาและการแปลบทบรรยายใต้ภาพ สังคมวัฒนธรรมในฟิลิปปินส์ สุนทรียศาสตร์ และแรงบันดาลใจของผู้กำกับ รวมถึงประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ เทศสภาพในภาพยนตร์ไทยและอาเซียน แรงงานในเทศกาลภาพยนตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อญี่ปุ่นและผู้ชมฟิลิปปินส์ รวมถึงบริบทแวดล้อมการผลิตและจัดฉายภาพยนตร์ทางเลือก

กิจกรรมดังกล่าวได้รับทุนสนับสนุนจาก Asian Cultural Council และเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา ICFA 337 Thai and ASEAN Cinema และ ICFA 339 Film Genre and Gender จากวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล และรายวิชา LCCU 512 Seminar on Contemporary Socio-Cultural Issues จากหลักสูตรวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

ลิงก์เพิ่มเติม: <https://rilca.mahidol.ac.th/rilca360/gitling>

ผลจากการสัมมนา เป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอผลงานวิจัยของโครงการ เควีร์ อำนาจอ่อน แรงงาน และการแปล: หลังม่าน 'วาย' ในฐานะอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ระดับชาติ

สรุปข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการจัดทำความร่วมมือกับเครือข่ายการวิจัยระดับชาติและนานาชาติ

1. มหาวิทยาลัยมหิดล เข้าร่วมประชุมความร่วมมือกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย “โครงการคติน่าน”

วันที่ 23 มกราคม 2568 รองศาสตราจารย์ ดร. เกสัชกรสมภพ ประธานธรรารักษ์ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาคุณภาพและพันธกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พร้อมด้วย คณาจารย์ประจำ รองผู้อำนวยการส่วนงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย และ รองศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์ รองอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมผู้บริหาร ผู้อำนวยการ คณบดีส่วนงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย เข้าร่วมประชุมความร่วมมือ “โครงการคติน่าน” ณ ห้องประชุม อาคารจามจุรี 4 ชั้น 2 ห้อง 203 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิงก์ข่าวเพิ่มเติม: <https://mahidol.ac.th/th/2025/nan-folklore-project/>

ผลของการหารือ เป็นส่วนหนึ่งของการทำความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหิดลและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการจัดทำโครงการ CU-MU Sustainability Fest ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบูรณาการความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ต่อไป

2. RILCA ผนึกกำลัง ICCS และ HSS ประเทศอินเดีย พัฒนาความร่วมมือด้านภาษาและวัฒนธรรมระดับสากล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ พันธ์พุมมี รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.โสภณา ศรีจำปา ที่ปรึกษาศูนย์การศึกษา ให้การต้อนรับ Shri Suresh Soni, Patron of the International Centre for Cultural Studies (ICCS) ประเทศอินเดีย; Shri Saumitra Gokhale, Global Coordinator for the Hindu

Swayamsevak Sangh (HSS); Shri Radhakrishnan, Southeast Asia Coordinator for the Hindu Swayamsevak Sangh (HSS); และที่ปรึกษาศูนย์การศึกษา ได้แก่ Professor Amarjiva Lochan, University of Delhi, India และ Shri Amit Waikar เพื่อรับฟังผลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในวันที่ 27 มกราคม 2568 ณ ห้องณัฐ ภมรประวัติ ชั้น 1 โอกาสนี้ คณะได้เยี่ยมชมผลงานและการเตรียมการต่าง ๆ เพื่อการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ และหนังสือของศูนย์การศึกษาสู่สาธารณะอีกด้วย

ลิงก์ข่าวเพิ่มเติม: <https://rilca.mahidol.ac.th/rilca360/iccsandhssindia/>

ผลจากการหารือ นำไปสู่การวางแผน และพัฒนาความร่วมมือกันต่อไป

หมายเหตุ ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568